

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Martea, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 72., 6 leoni 3.50 cr., 3 leoni 1 d. 70 cr.
Pentru măsărache pe an 8 d., 6 leoni 4 d., 3 leoni 2 d.
Pentru străinătate pe an 12 d., 6 leoni 6 d., 3 leoni 2 d.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administratiunea tipografiei arhiepiscopice Sibiu, strada Mărescilor 47.

Corespondențele sunt a se adresa la:

Redacția „Telegraful Român”, strada Mărescilor Nr. 37.

Egiptul nefrancat se refuză. — Articolele nepublicate nu se impună.

INSERTIUNILE

Pentru odată 1 or., — de două ori 12 or., — de trei ori 15 or., rânduri cu intere garnitură — și număr de 30 cr. pentru de cărare publicare.

Maghiarii și egemenia lor în Austro-Ungaria.

Press germană se ocupă în timpu din urmă tot mai mult cu situația internă din Ungaria. Unul din cei mai importanți articoli însă se află în cenușorul organ berinez „National-Zeitung”. Aveni convergerea că cetătorii nostri vor avea interes a enoase spusnerei foaei germane. Le reproducem deci precum urmează:

„Cartea [lui Hunfalvy despre „Ungarn oder Magyar“] dă despre multe lucruri despușe buna, atele dimpreuile le privescute foarte necorect, ba cu total gresit; ca vorbesc de multe lureri, ce de sine pot fi interesante, dar nu se ţin de cestiere; și erași ea trece preste altfel, a căror dosofură și expunere îl neîmpărătește de lipsă. Cu toate căte ni le povestesc Hunfalvy despre Turaniene și Acadenie, despre Unguri, Finezi și Tatari, poziția politică a Maghiarilor din treacut și din prezent pentru noi nu se motivează, nici nu se explică, nici nu se lănușesc. Hunfalvy construiește o istorie maghiară, precum poate să înceapă desvoilită în insulă a oceanului pacific, precum însă în Europa pe teritoriu dat nici că s-a putut desvolta, nici că să desvolta. și statistică sa este pentru orii și cine enoase Ungaria, teză și poporăneană, o teză rară, să dicem, o poiesă administrativă, căreia prea puțin îcorespunde realitatea prosaică a lucrurilor. Din colorul luminos, scrisul și al descrierii etnografice no vreau să fac rei o imputare autorului patriotic, de oricare ori care către neputirea preuat usoară corigă colorul acestui scilicet prin temperarea gradăunice colorilor.

Așa dară pe lungă multe lucruri stimabile nu găsește în cartea lui Hunfalvy tocmai aceea, prin că ar trebui să fie de interes și de preț pentru omul politic: adică demonstrația istorică a cauzelor, a raporturilor și a împreguriilor, prin care Maghiarii au putut ajunge la egemenia lor politică mai întâi în Ungaria și mai târziu și în imperiul austriac.

Luerul nici că este aşa simplu, nici că se înțelegea astăzi, ca să nu fi pretins o desfășurare petrențioală. Istoriografi Maghiarilor, Reitter, Miklau Horváth și Szalay nu ne dă despre aceasta o deslușire mulțimilitore, poate de aceea, fiindcă pentru ei lucrul nu înțelegea de sine; mai că am presupunătoaceasta și de Hunfalvy, care s'ar putea excuza cu aceea, că el doar nu scrie nici pentru învestiți, nici pentru oameni de stat, ci pentru cercul intime al publicului așa numit „cult”, care făță cu autorul nu și nici sceptic nici critic, ci primește cu credință și cu mulțamire, ce el îspune, nu observă lacune nici grele și poate n'a ajuns nici la ideea aceea”.

Autorul continuă apoi:

„Luptele parlamentare ale Maghiarilor dimântine de 1848 și răscolă lor în contra Austriei din anii 1848 și 1849 li-au căstigat lor cele mai mari simpatii la partidele liberale ale Eu-

ropiei. Un popor, care apără libertatea sa legală împotriva velităților absolutiste mai înătuără cu cuvântul și în scris, și care când acestea veleități devin violență materială — trage curagiș sabia, spre a lupta deodată în contur bunul său drept documentat și pentru neafărănește, sa politică, un popor ca acesta merită simpatia acestei, care prin actele săracit-tragice al acestor lupte pentru libertate sau marți. Căci arătându-se Austria nepuțnică, de a învinge cu puterea proprie revoluția maghiară, și fiind acela săliță a recurge la ajutorul Rusiei, când generalul Görgey depusă la Siria (Világos) armata nu înaintea trupelor austriece ci înaintea Răsăjilor; când guvernul austriac, chiar fără a și fi numai invingătoare sau poate că tocmai pentru acces introduce în Ungaria un terorism grosolan ordonat sprijinătorul în aceeași zi de unuia fost ministru-președinte, a căruia înăltă trădare nici nu a fost dovedita, și a treispredece generali de insurecție, cu toate că capitala Górgy; când acel guvern puse în sprijinători suțe de bărbătăi în *effigie* și miu de oameni, a căror viață consistă cel mult într-un patriotism exaltat și râu înțeleș; când mai târziu marele agitator și orator Kossuth transversă Anglia și America și în cenușorul electricizătoare și învățătoare de patos patriotic plebu pentru dreptul săfiaș și neșăfărăne căcată a patriei sale: se trăzi în toate cercurile librale conștiința de solidaritatea causei Ungariei cu aceea a liberalismului politic a tuturor statelor și Maghiarii deveniți, ca și Poloniul la începutul anilor treiței, fără direcție a tuturor opozițiunilor în contra absolutismului și despotismului învinător în Europa întreagă. Că medalia lucie avea un avers intunecos, că liberalismul politic al Maghiarilor nu se sfârșe de nici o violență în contra naționalităților nemaghiare, înălțoi mai numeroase decât ale Ungariei, facându-le pe aceste astfel printre firescii a tuturor dusmanilor Maghiarilor, toate aceste liberalismul doctrinar firesc nu le scăsa și i privia pe Maghiari drept jertfe ale despotismului aliaț austriac și rusesc. Astfel afănd și o poziție prevenitoare emigranținei maghiare i-a făcut foarte ușor a căsi și simpatiile presei librale a Europei pentru cauza Maghiarismului și a lui/jerfierilor despăgubitori național al Maghiarilor ori ce putință de a îndrepta sau combată asternișul și falsificările Maghiarilor care odată enorm și devenite dogma liberală: căci ei pe ore cini li-contradice din naștere îl susțină pe un instrument al despotismului Austriei sau Rusiei. Press „Influență“ în chipul acesta, nu anghiețădevelul, și urmare a fost o închidere generală, cu total neadverată -despre realitate. Adverul îl puteau număra acela căi care înseși a trăit în Ungaria și a văzut stările făptice cu ochii proprii. A preținădoa publicistii liberali ai Angliei, Franției, Italiei, și Germaniei, să petreacă timp mai mult indulgență în Ungaria, înainte de a se desprea față de Ungarii, și ar fi o pretenție exorbitantă chiar și în casul acela, dacă re-

ginimentul lui Bach la Irak și săcăt cu putință o astfel de petrecere în teatrul săpătă din următoarele săptămâni și căreia descreperii a jocului lor, Maghiarii săptămâni întreaga preșă liberală și aceasta face, fără să se cete, govinismul lor cele mai principioase servirii. Un exemplu mai nou nu "a" oferit neponorice grozavă, ce în anul 1879 a cuprinzătoare a două cetate după mărime și importanță de la Sibiu, în ceea ce privește și numărul de vatralor. De cănd eu cunoscemul de pământ, care a dărâmat Lissabona în 1755, un astfel de casu nu s'a mai petrecut în Europa. Înălțat pentru tragica vezi bine și erigea la Seghedinul nu se poate denumea cu durerăneza Lissabonei nimicul veșilor omenesci nimicu în Seghedin. Din norocire nu ajungemici a mia parte a jefilor cunoscătorilor din Lissabona, și cască Seghedinului, cu care un etaj, zidit din lut și pale și mai cu sâmbătă coprite cu paie reprezintă toate la olărat doar abia valoarea materială a unor jumătăți de duzine a palatelor și bisericilor nimbioze din Lissabona. Cu toate aceste impresiune întărirea grozave a fost pretutindeni copleșitoare, și umanitatea epocii noastre, mulțimilită participării presei, să dovedești în darurile venite din toate terile, spre alinarea miseriei a nencocicătoare, într-un mod atât de strălucitor, de care în anul 1755 lumea nicaici avea o idee. Cine ar crede că sovinismul maghiar ar cunțea să falsifice motivul etic al ajutorului și să facă capital național și politici dintr-o simpatie umană? Aceasta însă e să intămpălat în adevăr, să că prese europene să se fi simțit înadevnătă, la protestă cu tot desfășurările de falsificări a devederului, ca și când Europa și ea fugătă la aceea, a înseñea primă milostivie ei un plebiscit în favorul govinismului maghiar.

Ce se întămpăla astăzi în Ungaria, nu silește mai mult ca și orii și când, a păstrându-lă temelia legendei librale și a deosebi de adevărul istoric de *fable* concrene.

Revista politică.

Sibiu, în 11 Noemvrie.

Ca adus la cele publicate cu prioritate la înlocuirea lui Haymerle este din ceea ce redactarea de Berlin a „Telegrafului” următoare:

„Moartea baronului de Haymerle a făcut aci o impresiune foarte neplăcută și tristă. Cercurile sovîniste germane, cu toate căcăi scrisele publicate nici articolul intregi scripți de condoleanță pentru familia sa, nu au scis să se ascundă bucuria lor. El credea că cu moartea acestui ministru se va inaugura în Austria un regim diametralmente opus politicile repaștului, adică, că elementul german ar își va lua avântul său, în defavoarea inimilor altor națiuni, dar faptelor an adus desfășurimi im-diante, Faptele și an dovedit că politica lui Haymerle nu a putut fi politica propriă a acestui om de stat ci fu politica „uveranului său. Principalele de la Bismarck nu sim-

păsa propriu diș, cu d-l de Haymerle, dar cu toate acestea aproba politica nici năr fi putut exista la Viena.) Moartea neașteptată a miniștrului a cam surprins în primul moment pe cancelar, și acela din ceea ce să trebua gasit un altui capabil al Inlocuitor.

Simpaticile personale al principelui indică lămurit po Andrassy, care înainte de toate se răsătă plecată a lui Bismarck. Dar Andrassy nu este comod, el este omul „acțiunii” și momentul acțiunei nu sună înacă. Când comitele Andrassy se va reinstala la Balhous, acesta va fi semnalul de alarmă, resbelul va fi hotărât nu numai în principiu ci și de fapt, chiar terminul, resbelul va fi hotărât. În momentul de față, când lucrurile se fac, nu sunt de căt preparative pentru acest viitor de sânge, nu se cere un plan de având, de energie bruscă, de sovinism maghiar, cu care săptămâne mult comitele Andrassy, din contra este de o mare trebuință un om abil, cumpărător, cunoștește serios al Orientului și om politic înălțat de pace.”

Avean tot cunțelul când diceam în numărul treacut, că în Dalmatia de meședjă și Erțegovina nu mai poate fi vorba de bande de lotri. „Wehrzeitung” din Vienna recomandă guvernului să se procedează cu toată energie contra miscreștilor a celor și altei sânpăsăcioase lui I. o. a. novici, a nouă locuitorii în Dalmatia, însemnată cea să a treacut timpul, când gurvenul va mai reșipa po Bocehei că și va face să simtă greutatea energetie sale.

O corespondență de Trebinia, la „D. Ztg.” poartă dată din 18 Noemvrie și înțelegea în colori foarte posomorite starea de lucruri din acele parti. Corespondență, adverat, că vorbesc de lotri și de bande de lotri, însă tot nu spune că poporul, cum toate premiele său au pășit pe capetele căpitanilor așa numiților lotri, nu tredează pe nimenei din bande și îl securusul posibil în provizii și cuartiere, așa încât despre tâlhării adverate nici că se ande vră cu un cuvânt. Ce e mai mult, în atitudinea aceasta sunt mahomedani și creștinii una. Cu atât mai reu și de biții soldați, cari pe plăie și ninsorile trebuie să se hoinăze și care sunt ornărăi de ura poporului. Oricine căcăi preste noapte soldații trebuie să și elupă cu putere; patrulele trebuie să se umble cu băioneta la picăt și oficerii cu revolvrul înțins în mână. În 12 Noemvrie, vânătorii dele basal. S au avut cinciori serioase cu este de lotri. Corespondența care are multe detaliuri de ase斯坦ă, că dacă nu se va procede cu energie, în scurt timp, Erțegovina întreagă va fi resculată.

Cabinetul G a mărtă, care nu pare să fi toamă bine vîzut de Franța, a primit deja o lovitură în Senatul francez. Majoritatea republicană, care există mai bine de trei ani și care se vedea mai cu sămăd că era vorba să se aleagă căte un senator pe viață, să disolvă într-o altă cale care a avut loc mai dințile trecute. De și după un

gajament de mult încheiat, toți republicanii trebuiau să și dea voturile lor pentru candidatul grupel "Unionea republicană" din care face parte și d-l Gambetta, totuși Centrul stăng a rupt această alianță și a votat pentru propriul seu candidat d-l Bois Laverrière, care cu ajutorul senatorilor monarchici, a fost aleș cu 124 voturi. Contra-candidatul republican, d-l Hérod au avut numai 117 voturi. Purtarea Centrului stăng este necorectă din toate punctele de vedere și credem că el va plăti cumpăcea caleare de arangamente, de vreme ce la 8 Ianuarie 1882 acesta va fi chemat să reîncercească a treia parte din numărul senatorilor.

Sub titlu de: Cele ce se petrec în Germania. "Wiener Allgemeine Zeitung" publică în numărul de 20 Noembrie, un articol care trebuie să fie pus sub ochii cititorii nostri. Eatal:

"Un amic al foii noastre în serie următoare: Rezultatul alegerilor din Germania a dovedit în mod lăuntric nu numai absolutismul unui monarh, dar nici acela al unui ministru în stare să otârască direcția spiritualor și că vederile unui singur om nu pot fi private ca ale întregiei poprașorii. Un francez de spirit a di dea: Există un om care este mai înțelept și mai proverșor ca Voltaire și Napoleon I, acesta este întreaga lume. Acum, va trebui să se facă alinișună la principalele din Bismarck. Aprobarea centrală de care a fost însoțită în Germania politica sa eterioră, l-a făcut să creadă că este înafibil și în politică din intru și că fiecare trebuie să subordoneze convingerea sa convingerii principelui. Este prea adesea că nici parlamentarismul nu oferă garanția că nu se iau decât otâriri de acelă care sunt pretinse de bărbații general, dar totuși oferă avantajul ei atunci când se dovedesc că o mersu este desavantajosă, interesele violente se revoltă contra ei și înteligența tărei se lăpădă de majoritatea vinovată spre a trece la minoritate, prin ceea-ce-acesta devine majoritate și este pusă în poziție să suspende legea în cestinie și a îndrepta acea-ce-a să fie reu. Dar dacă măștă vătămoatoare este opera unui ghevar absurd atunci acosta va căuta să întrui reu și a măștă, pre căt se va pută mai mult, în putere legea în cestinie. Aceasta este mai cu deosebire cauza căderii lui Ludovic Filip de pe tronul francez. Regele din Iuliu nu s'a facut nici cum culpabil de o călcare a constituienii cănd se încercă a conduce în persoană parlamentul și ministerul. De aceea opinioneau publică a avut totă dreptatea" și atribuie numai lui tot ce s'ă intămpă și s'ă facă responsabil. Totuși el se descurcă de principalele din Bismarck prin aceea că a căutat să-și execute vede-riile pe calea adenemoriilor pe cănd cancelerul german declară sus și se tare că numai el singur se crede în dreptul să dică cuvântul otâritor și că toată lumea trebuie să subordoneze vederile sa aceliei a lui?"

O corespondență din Gaiat, adresată diariului „Îndep. românesc”, semnalează agromul că comunitatea europeană nu se va ocupa cu cestiniea Dusăriei în sesiunea din toamna aceasta, și că această cestinie va fi cercetată în primăvara viitoare de o conferență europeană.

Conservatorii din România.

In legătură cu cele din revista politică din rînd trecut reproducem, mai mult pentru informație, după „Resboală” (Grande) de Martii următoare:

Conservatorii au avut aceara o adunare. Clubul era plin de mulțimea membrilor.

În față necesitatea ce se simte ca partidul conservator să ia o atitudine hotărâtoare, și în același timp să facă un putință astăzi consolidarea și pră inscripție întrimerile liberale și naționale, că și unirea sa cu cele late grupuri din opoziție, comitetul și-a dat demisia.

Duminica viitoare este a se întruni numai membrii clubului, pentru a se proceda la alegerile comitetului și să se rostească în privire candidaturile la prezidențiale.

Precum înțelegem, partidul conservator este în momentul cel mai critic.

De alegera comitetului și presidențialătăra cu partidul să existe puternice și prindând rădăcina în strătele sănătoase și curate ale poporului, sau să se nimicăască cu totul.

Credința noastră este că partidul conservator numai poate exista dacă dă sărănatulă de direcția lui ori cu influență cosmopolitară.

Când văd judecătorii noștri următoarele drepturi noastre aspira Dunăre este aproape consumată, cănd (pe la mijlocul unui capătălat, din sate și orașe, dela vlaică până la opiciu, tipă contra străinăsușii), apoi nu cu egenții străinăsușii, partidul conservator a mai pută se căstigă încrederile și lăudările poporului. Poate ca introducerea unor asemenea agenții în comitet să convină cabinetelor din Viena și București, nu convinuse tărei. Partidul conservator dacă vrea să existe tare și prosper, trebuie să înțeleagă de simțimile și interesele alegerilor. Alegerilor dău reprezentanții tărei, alegerilor dă guvernul. Ai nescoci, este să se simnește. A venit în fiu la ora ca oamenii deocamdată ca agenții ai străinăsușii, este să se simnește. A venit în fiu la ora ca oamenii deocamdată ca agenții ai străinăsușii, este să se simnește.

De aceea credem că în comitet trebuie să fie bărbați care să înbădereze publică. Ați impunăriile, sănătățile de grăve și zoritoare, incă nu se mai îngindre se facem experiență pe spinarea tărei. Asemenea experiență o vom face atunci când nu va fi cunstată la ora.

Prin alegerile membrilor comitetului și alegera președintelui, trebuie să avem scopul de a poa pe M. Regelie se înțeleagă că nu i-am este ortat a îngădui consilierilor să se joace cu interesele tărei, fălcându-le alegerile, și M. Sa va înțelege aceasta cănd va vedea comitetul compus din bărbați la giasul cărora în momente suprême, poporul să den ascultă.

Un comitet conservator din care ar lipsi cărăbușii ca din Lascăr Catargiu, general Floryescu, generalul Mann, Al. Leškovari, său în care influență acestora să ne sănătușă de majoritatea cosmopolitară, fără sănătățile de grăve și zoritoare, incă nu se mai născă și născă și influență în teatră, dar și și semnalul nemicinii partidului conservator.

De alegeră se va face dumneacă putem cu drept cuvânt se dicem că este legătura suflarei a tot ce cogăișă și simte românească. Momentul este solemn. Se acceptă.

Scriitori din Macedonia.

(Correspondență particulară a „Telegrafului”.)

Crupoa 3 Noembrie.

În ultima moa scrisoare am promis să vă cătă-vă amănute în privire scrierile din Macedonia.

Organizarea și întreprinsele merite foarte încet și organizarea nu face tomai progres.

Astfel mai mulți din profesori cari au venit acasă în primăvară astăzi și chiar pe vară, să reinstea în România liberală, să înălță în mijlocof drumul lucrat și început.

Nu se dăcă instruirea poporului macedonean trebuie să se limiteze la cătă să făcă până acum, dacă lucrul ar fi astfel atunci s'ă făcă o agitație zadarnică,

lăsată ca ignoranță să stăpânească ca și mai năstantă.

Acum circula mai multe liste de subscrise atât pe acă că și prin România, pe cădă, cu scopul de a se aduna banii noșterei pentru construirea unei bisericăi în această oraș.

Grajile lipsei de instrucție, partidul astăzi este în majoritate acă și astfel bisericăi care există de astăzi în stăpâna vrăjitorilor cauză noastre naționale.

În loc ca Ministerul de instrucție să creeze în îngrijii cătă mai bine de scola din Crucea și cătă să servea cauza națională prin instituție de biserică. Calau îmi pare greșit și astfel îi se pare la toți români că dor ca cauza lor.

Lăsând ca propaganda prin scola să amerească româneșul cu fi totuști puteră și prințind rădăcina în strătele sănătoase și curate ale poporului, sau să se nimicăască cu totul.

Credința noastră este că partidul conservator numai poate exista dacă dă sărănatulă de direcția lui ori cu influență cosmopolitară.

Pentru ce nu să se construi cu banii adunați locuințe de scoala; pentru ce nu să răspândească profesorii și nu să se cumpere obiectele noastre studiu?

Argumentul acela că vă salvarea în biserică, că este cauza instituție a protejat și a conservat în vecinătatea națională.

Se poate. Dar dacă adaugăm: „La nouă oameni noi” este adeverat, apoi nouă puii aderări este și că la: Ce timpuri nouă trebuie nouă instrucție de conservare.

Este necontestabilă că biserică a făcut destule servicii cauza națională, dar tempor multator și aceea ce era în trecut un instrument de consolidare națională, astăzi poate deveni o armă de dominiană și ignoranță.

A fost biserică și este scoala. Prezentul și viitorul este și scoli și de prezenți și de viitor trebuie să se îngrijesc adversarii patroci că se interesează de conaționalii lor.

Să nu se mai cheltuiesc banii în zadar să se fac scoli, să se înstrăuse nouă generație pentru că păzidă în viață publică să vă și mări rădăcinile patrie românești și atunci victoria va fi a noastră.

Ceea ce opresc nu ca cea ce se înțelege să ne cuprindă înimile, este faptul că astăzi vedem la direcție statul român nevoie vecchi lupatori pentru cauza națională.

D-nii C. A. Rosetti și I. C. Brătianu, care din sigur se interesează de seara noastră, vor căuta cu părțile lor, fructul acu ușă indulgențe experiență, să înseamnă mai practică direcție mersului instrucției în Macedonia.

Atât se va porde timpul și se vor cheltui banii în zadar.

Pegas.

Un incident din resboală franco-prusace din 1870.

Deodată ca venirea lui Gambetta la ministeriu să iau și scirea despre dimisiorile ambasadorului francez la curtea din Petersburg, a generat în Franță furor. Această fapt nu a surprinsă pentru cine cunoaște raportul dintre acesti doi bărbați. Vor reîmpreșteptă pentru ceteritorii noastri un incident interesant din resboală din 1870, care va explica răportul dintre acești bărbați rivali.

Era pe la sfîrșitul anului 1870 un moment când generalul Chancy, în calitatea sa de comandanță al armatei a doua din Loir (prima armată din Loir) se afla sub Bourbaki (în sudul Franției) propusese ministrului de resboală substitut Leon Gambetta în Tours un plan, care dacă se prima ar fi scăpat Parisul de capitolul său. Juntele aducători a Gambețta însă a respins cu sume de lăudă generalul experimental și consecuentele acestei încăpăținării său a rămas în urmă bătălii pierdute și în capitulajinea Parisului. Înde ira (Doi ani mai târziu).

Acest fapt se constată din opul statului major prusace redigat de înăsii contele Moltke. În brosura a 16 despre resboală din 1870 afărmă-

năde date caracteristice, care aruncă o dracă lumină asupra raportului dină Gambețta și Chanzy.

Armata din Loir sub comanda lui Chanzy după ce fu slăbită de armata printului Frédéric Carl să se retragă dola Orleans spre apus, se afa din 20 Decembrie în cordele de recreeare în jurul de la Mans. Din lipsa de localitate o parte a trupelor din cele trei corpuri mari era interzisă în cimitir și suferă de rău de astăzi frigilă. Armata lui Chanzy era legată forte considerabile germeane, care puteau fi folosite la asedierea Parisului, dar cu toate aceste rezultatul era numai negativ. Starea strâmtoră a Parisului crea o intervenție energetică a armatelor franceze. Scările din Paris spuseau că spiritual și dispozitiv armatele asediate e înem dar! aprovisionarea începusă a deșteptă Ingrijor. Lui Trochă i era imposibil să spargă cearul de împresură la Germania fără concursul armelor din camp.

Generalul Chanzy fiind informat despre starea lucrurilor din Paris trimis un ofițer din statul său maior de la Loir la Tours la Tours la Gambetta pentru a-i arăta că situația strategică cere o ofensivă concentrică la moment asupra Parisului din partea celor trei armate de cămp; a armatei din Nord de sub Faideherbes, a primei armate din Loir de sub Bourbaki și a armatei a doua din Loire de sub Chanzy, pentru a evita capitolarea capitaliei. Chanzy pregătia armata să în acel sens dără pentru a putea proiecta un plan de operație străină să băsă cincinășă dispresă întrepările celorlalte două armate. Din acest motiv el se roagă de Gambețta să comunică detaliile nevoie.

Ofițerul trimis, după cum se plângă Chanzy în acela secol, „La deuxième armée de Loire”, să relată la le Mans abia la 29 Decembrie cu respectul lui Gambețta. Dictatorul Franției a ignorat-o și a desevărsită ideile și proiectele lui Chanzy. El i-a răspuns cu nicește cuvinte secă și însarcină pe Bourbaki cu o operație contra granției resârănești a Franciei. Întrările resârănești ale Bourbaki nu cuprindea decât niște complicații goale la adresa generalului și nici frâsoane bombastice. Se decide între altele de os: „General, da ni decimat și Meklenburg! Bavariei nu mai există!” Restul Germanilor e intimidat și fatigat!! Să perseveran și vom alunga aceste orde cu mâna noastră de la grăd!”

Nu trebua să fie omul un genial experimental cum era Chanzy să facă să se cuprindă în măna nonsens fanatică ce se cuprinde în scrisoarea lui Gambețta, ce era lipsită de orice idee pozitivă și practică. Chanzy se adresă a două cărăi întărit un dogeon către Gambețta spusindu-i nevoie să se însoțească și a înainta imediat către Paris. Întrările resârănești ale Bourbaki însă încercă invazie în Germania, pen-

tru a se însoțească și întări înarmatele armatele franceze. Chanzy se adresează de la Bourbaki și înaintă imediat către Gambețta spusindu-i nevoie să se însoțească și a înainta imediată din partea tuturor armelor asupra Parisului. După ce se vede din opul statului major prusace, Germanii aveau mari temeri în ceea ce privește invazia românească, care pot să schimbe în ceea ce următoare orăriile strategice ale lui Bour-

baci la granița franceză elvețiană au avut un rezultat desastros.

Din cale comunicate mai sus se lește de explicit, că Chanzy aruncă responsabilitatea pentru neuccesul operațiunilor armelor din camp și pentru capătului Parizului esclușiv asupra dictatorului Gametta și a înginerului Freycinet și de aceea dinul refuză a renunță în serviciul diplomatic sub porunca lui Gametta.

Posta din urmă.

Congresul național serbesc se deschide mâine Dumincă.

— **Prese** anunță: Guvernul austriac s-a înțeles cu Slavy ministru comun de finanțe, cum se impedează năvălirea lorilor din Erțegovina în Crisovia. Cu Muntenegru se vor începe negoțieri diplomatici ca ne să mai sufere se ese supuși muntenegreni spre a spori găurile lorilor dalmatini și erțgovini, și de asemenea parte să nu mai treacă lotrii prin Muntenegru când se văd strătoriți.

— Dala București se telegrafează lui „P. L.”, că retragerea lui Catargiu din clubul conservatorilor este o urmare a divergenței de opinii în cestină duncără. Într-conservatorii junci cari acum ei sunt în fruntea clubului și între guvern s-au început negoțieri asupra condițiunilor sub care partida conservatoră ar sista opoziție din partea în cestină Dunărești. — „Românsul” de în primul seu ciclu „lumina” s'a facut” și din lumeni aceasta s'ar vedea o apropiere a „Românsului” de „Timpul.”

Varietăți.

(Accident regrebat). „Ung. Post” i-a comunicat dela M. Ogorhein (21 Noemvr. n.) următoarele:

La primire (principali și prințesei de corona) în întoarcerea din Gurgiub, a avut loc un accident regrebat. Înaintea casei cetății s'au sparit cai de la trăsura tehnicii. Trăsura fu sădrobită. Contele Teleki a trebuit să se îngrață dintr-ună, până când principalele de corona au regrăt poporul se înecă de a striga „dâm”, ca nu cumva cai se se sălbătăcească în totul. Prințesa de corona nu se simțea bine și contele Teleki a dispus să măre mai departe. Beldy, comisul suprem, a linisic pe A. Ll., spunându-i că se accidentul nu va avea alte urmări. Din cercetările de până așa a rezultat că, afară de o muiere, n'a suferit nimenești. Principalele de corona a dispus să i se trimítă la Gödölló un raport detaliat despre accident, prin telegraf. Principalele de corona a primit după aceasta diverse deputații.

(Imperatul Germaniei) este bolnav încât nu poate primi pe președintul parlamentului. Boala împotriva insulă ingrijoră.

(Petrecere cu dant) va ave loc astăzi în 14/26 Noemvr. în casina română de acolo, la care comp. invita preți on. membri impreună cu familia. Începutul la 7 ore seara.

(Posta) Sunt de ocupat: Un post de magistrat postal în Muspa (comitatul Törnave mari). Se cere contract și o cestejoare în banii gata în sumă de 100 fl. Venitele sunt: 150 fl. leașă și 40 fl. pașaj de cancelarie.

Un post de magistrat postal în Oțebala (comitatul Turda Arieș). Contract și 100 fl. cauțiune în banii gata. Venitele: 50 fl. leașă, 40 fl. pașaj de cancelarie și 45 fl. pașaj de transport. Terminal de concurs pentru ambulele staționi trei septămâni de la publicare.

(Camera ad vocatil orum din Sibiu) publică că în urma rezignației d-lui avocat din Elisabetașopole Nicolae Șustai, acesta este sters din lista camerii sibiene — Pe cădun, ad. susține se va apela în Bragov.

(Dela Neoplanta) se scrie, că Milițieni au invins cu occașunea alegerilor la congresul bisericesc de Angelicieni cu învățăvăzire. Partida lui Miliției și decisă a protestă în contra președintelui lui Angelicii în congres. — Alegera lui Angelicii de patriarci și foarte indeosebi. — Cele mai mari surse și că ale sîs le are Teofan Ziskovic, episcopul Carlopaghul. După semnelă se văd prin diarele ungurice, Angelicii neputindu-si face partid este parăsît și de guvernul ungureș.

(Necrolog) Cu inimă înfrântă de durere jilditorii aduc la cunoștință cunoșntorii, că preotul Vasile Borza din Viștea ierar, după un morb de 2 luni, a trecut la cele eterne Vineri în 6 Noemvr. în etate de 65 ani Rămăștețul pământesc s'au dat pământul Dumincăș în 8 Noemvr. Fiecăreia ușoară!

(Dela Nocrichiu se scrie) că și în cercul acestui început a merge lucrurile nu cum ar trebui se meargă. Siguranța publică nu și tocmai de laudă. Pe sîrful lunii trei judecătoare din Ilimbav fu omorit pe câmp, între Marpod și Ilimbav. Ucișorul e un teran din Ilimbav, care n'a vrut se dea logodă pentru o prevaricăre în oprit. Vinovatul se aflat în timp de doar oare astfel, în cát totul semănă ca o măse răngăroasă, apoi îl a deslegat. A doua din 5 care dininăște bieful băiat a fost din nou legat și aruncat la pământ, apoi Anasica, fica lui Panya, s'a pus călul cu picioarele je piept, ea! Panya îl bătea cu un ciomag prete picioare și genunchi. Apoi l-a deslegat și băiatul reușește să frațeze în silă. La 10 care judecătorul ordonă să aducă pe Traîla în locuința stăpânului său, unde în prezentă judecătorul din Marpod, asupra căror a cădut prepușul de a fi făptuitor onorului, sunt arestați. — În Vurper s'au întîmplat, în intervale scurte, trei focuri. Cu occașia focului în urmă s'au reușit să pară o casă și au furat mai multă lăzuri.

(Janus nou) În Gherla s'au născut în dilele aceste un copil, înces mort, care avea un cap de la înălțimea unui om în totă formă; cu două fețe, patru ochi, două nasuri și două guri.

(Porci sălăbăi în abundanță) sămăi pe horăul București vienoase, Telene și Ighișului.

(Accident pedrulum de fer) a avut loc în gara Clujului. Mercuri dimineață la ora cinci și ½. Un tren cu năsăi care venea de la Someșul să cincește cu un tren de marfă, care cu ceva mai înainte se compuse în gara. Cauză coincirea a fost schimbătoarea falsă pentru trenul ce se cădea. Vre-o 20 de vagoane fură mai mult, mai puțin, valamăte, 2 sau sărit de pe niște. Nu s'a pericitat nici o viață omenească. Un om a primit o lovitură de frunte, dar rana nu e periculoasă.

(Distincțion) M. P. săa din Văndor Lejoi din București a fost decorat de Sultanul turcesc cu ordinul Mejdidiye clasa II. Tot acolo se spune, că ecclazi Văndor a fost în anul acesta decorat cu crucea coroanei românești, dar până în ziua de astăzi nu a reusit să domnisorul nostru (uralkodóshoz) prestea facultatea de a o poată purta. (Ce vîlje?)

(Vénatoarele della Guarhiu) Despre aceste cete în diare: Principalele de corona s'au folosit multumit cu arangamentele vénatoarelor și s'au căsăt la terenul de vénatoare a fost destul de acomodat. În decursul vénatoarelor a avut occașie să se convingă că de astădat a venit prea tâdi. A. S. nu s'a descurcat de legea de nesigurie și a dia că de altă dată va veni mai de vreme, prim Septembrie sau Octombrie. Nemăngăiați au fost Gurghianii de neuccesul vénatoarelor. Bu-

nii cameni erau turbăti de necas pe urmă, cari nu au voit de loc să se rate în linia pușcașilor.

Pentru săriș din loc și timuț A. S. a dăruit 200 fl. pentru poliție 40 fl. De observat, că principalele de coroană a interzis oră pe zăpadă. Oamenii de la teară au avut intrare liberă în castel în toată vremea. Prințesa a înțăntat împreginimea cu purtarea sa simplă și verătică. În timpul căt a petrecut în Gurgiub și a îmboțit libelul de schite cu tipuri multe din popor.

(Eșundări și inundări) Riu Sava face cu esunările sale mari posturi atât în fostă granită militară căt și în Bosnia.

(Brutalitate ne mai audita) Cetate în „N. T. Ztg.”: În comună Beregsin din comitatul Timișului au căzut septămâni locuitoare de acolo Moise Ponya a pus bănuiala pe sluga sa Mihai Traîla, că li se fi urat 20 florini. Traîla, un băiat de 15 ani, se căză și a nevinovat, dar Ponya și fiul său îl apucă, îl legăra, îl spânzură de un cuiu din grinda casei, cu pirojale în sus și lău batut cu o lumie mișătă în timp de doar oare astfel, în cát totul semănă ca o măse răngăroasă, apoi îl a deslegat. A doua din 5 care dininăște bieful băiat a fost din nou legat și aruncat la pământ, apoi Anasica, fica lui Panya, s'a pus călul cu picioarele je piept, ea! Panya îl bătea cu un ciomag prete picioare și genunchi. Apoi l-a deslegat și băiatul reușește să frațeze în silă. La 10 care judecătorul ordonă să aducă pe Traîla în locuința stăpânului său, unde în prezentă judecătorul din Marpod, asupra căruia se lăsat o scalo până ce a permutat și lăsat scalo până ce a permutat. La procedura de spânzurare, Panya era într-o locuință închisă în gura lui Traîla și împingându-i în sus. Apoi băiatul leșinăt a fost dus la primărie, unde a ramas închiș la 10 care noaptea, când patru vătăși au intrat la el, l-au desbracat și l-au dus în altă cameră aci apucându-l un vătăgel îl apăsa cu brațul drept și cu o sobă roșată ast fel, în cát carne fizic fumegând și pările corporul său menținute se acoperi cu râni, după care îl inchisera din nou. Acesta a primit acut. Acum urmează săloul. Fratele băiatului se duse la notarul satului Radneanu, rugându-l să libereze pe fratele său, ceea ce notarul refuză: din contră el îl judechelui, că dacă va mai veni unul dintre fratrele săi și să îl închișă la 10 care noaptea, când patru vătăși să se lăse pe fratele său cel jumetate mort, în și el fericește și că. Dar îl fusesă de judecătoare și îl închisă la Szakálhaza după un medie care însă în venit dăbașă a treia și îl văduă de un ajutor medical. Tot în această zi de doi frați arestați au fost liberați. În contra acestor capătăi s'a început cercetare și se speră că peținut să nu vor scăpa nevedetă, cum se întâmplă la noi!

(Facultatea de teologie din București) s'a deschis Joi 12 Noemvr. Ea cănumele profesorilor cari au fost înserințări să predă cursuri la facultatea de teologie: Dr. Barbu Constantinescu doctor în filosofie și licențiat în teologie de la Universitatea din Lipica profesor la Seminarul central din București, președinte al seminarului de teologie și absolvent al facultății de Teologie de la Uni-

versitatea Erlangen, profesor la liceul Sf. Sava și redactorul diariului „Orthodoxul” președinte introducere exegetică N. Testament. Archereul Calistrat Orleanu, licențiat în teologie de la Universitatea din Atena, profesor la seminarul Nifon și la eștermul secundar, președinte: Patalogia. Archereul Silvestru Balănescu, candidat al academiei spirituale din Kiev, profesor și director la Seminarul central din București și redactor al diariului „Biserica ortodoxă”, președinte: Istoria dogmelor. Archereul Inocenție, vicarul Sf. Mitropolitul poli absolvent al Seminarului din Scioa, președinte: Introducere în Viești Testament. Aichamadru Enachean, candidat al academiei spirituale din Kiev, profesor la Seminarul central din București și redactor al diariului „Biserica ortodoxă”, președinte: Encyclopedie teologică.

(O mare nenorocire) a lovit pe unul din cei mai iubiti artiști români, pe d. M. Pascal. Moartea a răpit pe flicu lui Marta, acea imagine în care tatăl regăsise amintirea soției sale perdute. În două zile, bătaia copilă a murit. Era Marta și teatrul și toți admirau acest finger bun, cu ochii albastri. Să adă cănd sosease dină unvanără a morții Matildei și dinu onomastică a lui Pascal, copila care trebuia să vine și să împărtășească cu Marta și amintirea soției sale, săduse într-o mormantă în pământ pe mama sa repausată. Marta a murit la șepțe care după ameașă încă scris numai că copila e mai reușită și a jucat... Să noi toți cari sciam că Marta a murit, ne înțâmpanăm și ne străngem inimile. Artiștul a jucat și nici odată. Tot vibra în el. Să cănd Lesurgoare corevoie de a și sărătă fată încă o dată, vocea ei l'a stins pe buza, și ochii noștri său umplut de lacrimi. Când, după reprezentă, Pascal au sfătuit că Marta sa înbute în mai este, a ramas împreit. Nici o vorbă n'așașit din gura lui, nici o lacrimă n'a cură din ochii săi. Galben ca ceară, govnăd să se scufă și să pleacă; era ceva sfagtor de devedere pe acest om, sădrobit de mai cumpălită durecă, treceând prin umbra acestei scene unde mai adineauri înină să se înstăpânește și se ibucină nească înaintea publicului. Nu găsim cuvinte pentru a măngâia această duere. Dar dacă o pot alina mărturie de iubire și simpatie, facem pe ale noastre nenorocirii artist și plângem eu el.

(Principalele Napoleon Vicitor Bonaparte), anunț „Patricie” cu bucurie, a fost așa de norocos de a primi bacalaureatul (maturitatea de liceu) din scîntile lăsate în Sorbona.

(Unture-creştin) În „P. L.” este următoarele istorioră romantică: Acum un și jumătate numele unui locuitor numește lumea Abime! Twefi Eșenai a loc pomenit prin toate foile europene. Jenele învățat musulman comisese crima, că a dat concursul său misiunarii germani, doctorului Koller, la traducerea unei scrisori religioase în limba turcă și era aproape se plătește cu viața astăzi îapt, dacă nu intervine toată diplomația europeană. Ambasadorii au facut, ca pedeapsa cu moarte, ca plană de aspirații capulinii Alihem, se făsă transformă într-un exil pe viață. El fu dus la Chio, unde era strict păzit. Totuși reușește să scape. Înțărgea fugi lui și destul de romantică. După oțiguri și mahomedan în mușenii săi salută pe un creștin, nici respondă, la salută astăzi. Alihem și Twefi nu se înțea de această obicei. Într-o seară „l salută un pescar grec pe cheiul din Chio și Alihem îi mulțumă. Pescarul se cuprinde de mare așa de mult, încât se apropiă de Alihem, vorbă cu dinșul și îl dă de curioasă soarte a judecătui musulman.

Pescarul prinse simpatie pentru el și de care ce Ahmed mărturisii că viața sa nu e sigură în insulă, creștin decis să îl scape. Împreună cu alți trei vorări și el și escuțul planu. Ahmed deghizat fu trecut de pe o insulă pe alta, până ce ajunsese pe o corabie mercantilă engleză. De atunci el trăiește în London și în timpul din urmă s-a decis a trece la creștinism, ceea ce face pe misiunari englezi se salte de bucuri. Ahmed Tewhi va fi primul Ulemă convertit la creștinism. ... Cu toate experiențele cele fănește partidă fanatice din Istanbul nu încreză a da nouă probe de intoleranță. Nău de mult a să facă pe suțanul se decreteze o Iradea, ca în gendarmerie creștinii se nu poată ajunge decât numai până la gradul de sergent. Toti ofițerii creștini au trebuit să se părăsească serviciul. Căi și ofițeri au fost crătați dar Ghazi-Osman a declarat, că se va scăpa de ei că mai curând, reîntorcându-se la vechiul sistem al apăciilor."

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Dissertații.

Inelul său și fazele de dezvoltare ale literaturii pedagogice cu privire la scăala poporului.

(Urmară)

Certele dintre biserică Apusenii și Reșaritului, migrația popoarelor și stința cu desvăluirea viață scolară și cărării, și un mare întunec spiritual se întinde preste Europa înțeagă. În asemenea împregătură nu se vă miră nimănule audind de impărăți caru și se înțeli și scrie.

În secolul XII a început să se înfiță la apus, unele scăale mai bune prin cetăți, la Milă, Florența, Paris, Praga, Viena, Lipsia și Hamburg. La sfârșit încă vorba de scăale.

După lupte multe în biserică apusând vine reformația și aruncă o lumină în întunecul cel gros, care a copîrit spiritul său de artă. Trebuie preste cauze, care să provoacă reformația și să amintim numai că iudecata sănătoasă infringe puterei a iudecătorilor și papinimbul, superstiția sălbește și dezvoltarea mintilor, o dreptunghie sonă. Traducătorii biblici în limbi naționale aducu sine înflăcările de scăole poporale. În care se învăță ceterii a acestei cărți și ideea instrucției generale începe a se traduce în faptă. Luther însuși a făcut mult în această direcție, el a recomandat înflăcările de scăole poporale, ținând într-altele: "Sunt omamii cari postesc, umbă în vestimente neșrate și servesc lui Djeu în multe chipuri dar crescere copiilor o neglijă, făcându-i facau dinodină jidovii cari în loc de a merge la biserică duceau jertfe în mungi".

Prin asemenea principii adeveră pedagogice Luther și discipolii săi a pus baza la scăole poporale apropiindu-se prin aceasta de adeveră idee despre chimeră scăolei care este, a bătăilor cunoștințele de lipă pentru viață practică, ar fițele crescerei necesară ca să poată deveni mamă bună și să se cice cresc copii. Aceste principii pedagogice și-au avut roadele lor mănoase, dar mai târziu instrucția a cădut erchit în eroarea vechilor socialistici, pînă în urmă președinte pro instrucție și cîndigă. Emanării socialistice de de fede scolasticismul are să o mulțumescă apusul lui Trotzendorf. Acestea împărăt scăola în 6 clase, care facă clasă în triburi și a dat elevilor mai distinții dreptul de gubernare. Dintre colari pe unul l'a numit "Econom".

pe altul „Efor” și pe mai mulți i-a făcut „Questori.” Economul se îngrădește de disciplină, eforii de ordine la mese, cuestorii supraveghetorii triburi și controlanii lecțiunile scolarilor. Acest metod a ugord supravegherei. Tot dintre elevi a compus un jurădecător din 2 consili, 12 senatori și 2 censori. Înaintea acestui for se sorocuia scăolarii vinovati. Cine se spăca apoi o cuvîntare frumosă scăpa, cine nu, se pedepsa și pentru erori mici.

Această instituție dada pe elevi a se feri de rî și pe ci judecăți îl învăță o să supune legile. Metoda aceasta, după care scăola era o republică, unde fiu-care avea drepturi egale, să se respondă în Germania întraegă, în Franția și Italia. Elevii l-au ridicat lui Trotzendorf o statuă cu inscripția: „Doreșc că în lume, cărora este de necunoscătoare, respălat cărora multi învățători este aceea că mor săraci.”

Urmatori lui Trotzendorf, adecaș Sturm și Neander, au continuat opera începută de magistrul lor și a introdus metodul intuitiv: „Privesc obiectul și apoi îl îdee despre el și în fine să-l numești”.

Problema scăalei se o să fie dezvoltarea simțului, a cunoștințelor și destăriilor. Destării se căstigă prin recitare deasă, iar dezvoltarea simțimenterelor prin înțelegere scinelor reale. Astfel istoria, geografia și istoria naturală a devinent obiecte obligate pentru scăala poporului.

Bacon de Verulam al Angliei a lucrat în direcția scăalei catolice. După acesta ori ce idei nu îsorse din natura lucrurilor și un tip gol, care aduce mintea omului în confuzie, întunecă natură și dă omului cunoștința de vorba, care nu îsprece obiectele. Obiectele, dice, despre care vorbim a intră pe cinea trebuie luate din natură. Știința consiste în asta și a inventa de sine. Predeții delă experimentul la legă, dela fapte la regulă, dela ușor la greu, pentru a face înțețăndul ușor, ear noi învățătorilor cercetați bineînțelelor scăolarilor, căci numai să aveți potă înțețăndu-sa succese asupra lor.

Tot astfel a urmat Locke. Aceasta prin opiniile săi „Cugătă asupra creșterii copilului” a inaugurat o epocă nouă în istoria pedagogiei. *Mens sana in corpore sano* — era principiu său și spre acest scop el a cercut ca antropologie să se împrende cu psihologie, pentru a se face din educație cava intruc. Cătreva principii stabilite de dinul i ridică preste toti contemporanii săi. Într-altele cătă ce dice Locke:

„Dăt copilului numărul simplu dar corespondent naturei lui, vestimile ușoare și comode ce se poată crește, ar mult, dar și mai multă mișcare, scăldă deasă, deprinderi cu corpul — și nu veți ani nici odată lipsă de mădicină.”

Cea mai mare însemnatate a atrăbit Locke, disciplinele, formările de caracter și crescerei morale. Elevii, dinces dinul, trebuie să se învețe de timpuriu să se învingă și să stăpânească, educatorul trebuie să fie cu atenție la ore ce eroare mică, să înfrâneze orice pasiune neierăstă, pentru că numai dedare la supunere duce la libertate. Pedepsa trupească să se aplică numai în cazuri de renitență, minciuni sau falșitate și atunci încă numai din motivul ca să devolte în elev simțul de ambitiune și pudore.

</